

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 7/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť K. K., H., zastúpenej advokátom JUDr. I. O., Z., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 22 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príkazom Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Ntt-V-20-2006 z 8. novembra 2006 na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 5. novembra 2012 doručené podanie K. K., H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv zaručených v čl. 22 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) príkazom Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „vojenský súd“) sp. zn. 3 Ntt-V-20-2006 z 8. novembra 2006 na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Dňa 24. 8. 2012 mňa môj manžel J. K... upovedomil, že bol právoplatne podľa § 285 písm. a Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok pre ktorý bol môj manžel ako obžalovaný stíhaný. ...

Ďalej mňa manžel upovedomil, že ako dôkaz boli počas vyšetrovania a podania obžaloby proti môjmu manželovi použité prepisy záznamov telekomunikačnej prevádzky, ktoré boli vykonané v rozpore s § 115 Trestného poriadku na základe nezákonného príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti vydaného Vojenským obvodovým súdom Banská Bystrica dňa 8. 11. 2006 číslo konania 3 Ntt-V-20-2006 na moje telefónne číslo..., kde uvedené telefónne číslo a moja telefonická komunikácia z uvedeného telefónneho čísla bola následne v dobe od 08. 11. 2006 do 07. 05. 2007 nezákonne odpočúvaná a taktiež boli zaznamenávané moje SSM správy z tohto telefónneho čísla a to Prezidiom Policajného zboru Úradom zvláštnych policajných činností - Stred 9. Mája č. 1 Banská Bystrica.

V tomto nezákonnom príkaze po texte príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti sa uvádza citujem „mobilnej telefónnej stanice číslo..., ktoré je evidované v sieti O. na meno J. K...“

Toto tvrdenie v príkaze sa nezakladá na pravde, nakoľko v dobe pred vydaním príkazu ani v čase vydania príkazu a v ani v dobe po vydaní príkazu uvedené telefónne číslo nebolo evidované na môjho manžela...

Práve naopak toto telefónne číslo... bolo v tej dobe evidované na moje meno K. K...

... pred vydaním nezákonného príkazu na odpočúvanie 3 Ntt-V-20-2006 mali orgány činné v trestnom konaní možnosť a povinnosť porovnať údaje v informačných systémoch a boli by zistili, že užívateľom uvedeného telefónneho čísla som ja a nie môj manžel. Uvedené telefónne číslo som používala ja a mobilný telefón som niekedy požičala aj svojmu manželovi J. K., mojim rodinným príslušníkom a priateľom. ...

Uvádzam, že odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky má jednoznačný zmysel a význam a jeho využitie nie je možné spreneveriť na iný účel. V mojom prípade, však skutočnosti vedúce k odhaleniu konkrétnej trestnej činnosti, prípadne k vzneseniu obvinenia voči mojej osobe zistené neboli. S prihliadnutím na túto skutočnosť som sa ani nemala možnosť proti takémuto odpočúvaniu brániť, keďže o obsahu namietaného rozhodnutia vydaného v roku 2006 som sa dozvedela až 24. 08. 2012. A práve toto zistenie spolu s tým, že z namietaného rozhodnutia ani po rokoch nie je zrejmé, na základe akých dôvodov bol vydaný, je kľúčovým problémom pri posúdení relevantnosti zásahov do môjho práva na súkromie, ako aj môjho práva na spravodlivý súdny proces, ktorého súčasťou je aj právo na zreteľnú prezentáciu dôvodov rozhodnutia.

V prípade odpočúvania a zaznamenávania telekomunikačnej prevádzky ide o výrazný zásah do súkromnej sféry jednotlivca, s čím sa jednoznačne snúbi jeho právo na preskúmanie opodstatnenosti a zákonnosti takéhoto zásahu. Voči rozhodnutiu Vojenského obvodového súdu som ja takúto možnosť nemala, a to z toho dôvodu, že odpočúvané telefonické hovory sa nestali dôkazným prostriedkom v trestnom konaní voči mne, keďže proti mne ani nebolo vznesené obvinenie za konkrétny trestný čin. S prihliadnutím na uvedené je konštatujem, že ochrana zo strany trestného súdu vôbec neprichádza do úvahy v mojom prípade, lebo ja som sa pred trestný súd vôbec nedostala a nebola som stranou v trestnom konaní (obdobne I. ÚS 274/05 a III. ÚS 80/08).

Na základe odôvodnenia mojej sťažnosti jednoznačne vyplynulo, že Vojenský obvodový súd Banská Bystrica vydaním príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti zo dňa 8. 11. 2006 číslo konania 3 Ntt-V-20-2006 vydaného údajne podľa § 115 ods. 1, 2, 3 Trestného poriadku na moje telefónne číslo... na základe ktorého bola moja telefonická komunikácia z uvedeného telefónneho čísla následne v dobe od 08. 11. 2006 do 07. 05. 2007 nezákonne odpočúvaná a taktiež boli zaznamenávané moje SSM správy z tohto telefónneho čísla, porušil moje základne práva na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv.»

Na základe dôvodov uvedených v sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„1. Vojenský obvodový súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Ntt-V-20-2006 vydaním príkazu zo dňa 8. 11. 2006 na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti porušil základné práva K. K... na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozhodnutie Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky vydané v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Ntt-V-20-2006 zo dňa 8. 11. 2006 sa zrušuje.

3. K. K... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 40 000 €..., ktoré je Okresný súd v Banskej Bystrici, ktorý zastupuje zrušený Vojenský obvodový súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. K. K... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Okresný súd v Banskej Bystrici, ktorý zastupuje zrušený Vojenský obvodový súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť jej právnomu zástupcovi advokátovi, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 22 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a v čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru príkazom vojenského súdu sp. zn. 3 Ntt-V-20-2006 z 8. novembra 2006 na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 22 ods. 2 ústavy nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že tak ústavná, ako aj zákonná úprava konštituuje ústavnú sťažnosť ako ústavný prostriedok ochrany základných práv a slobôd fyzických alebo právnických osôb, ktorým však nemožno nahrádzať konanie pred všeobecnými súdmi na základe žalôb, ako aj opravných prostriedkov dostupných účastníkom súdnych konaní. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Jednou z procesných podmienok konania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti je právomoc ústavného súdu, ktorá je podľa čl. 127 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde daná len vtedy, ak o účinnej ochrane základného práva alebo slobody nerozhoduje iný súd (I. ÚS 78/99).

Druhým predpokladom nutným na konštatovanie právomoci ústavného súdu je to, že sťažovateľ vyčerpal procesné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv zveruje (predovšetkým v systéme všeobecného súdnictva) a na použitie ktorých je oprávnený v zmysle platných procesných predpisov. Hoci ani ústava ani zákon o ústavnom súde nepredpisujú, aké procesné prostriedky má sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpať v systéme všeobecného súdnictva, ich spoločnou črtou je, že musia byť sťažovateľovi dostupné a musia predstavovať účinný spôsob ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorého sťažovateľ namieta. Ak preto existuje všeobecný súd, ktorý v rámci svojej právomoci podľa čl. 142 ods. 1 ústavy je oprávnený konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody sťažovateľa, ústavný súd nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože jej prijatiu bráni princíp subsidiarity jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a takúto sťažnosť je potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti skúmal, či sťažovateľka nemala v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii procesné prostriedky, ktorými sa mohla domáhať účinnej ochrany označených práv základných práv a slobôd podľa ústavy a medzinárodnej zmluvy o ľudských právach. Vzhľadom na situáciu, v ktorej sa nachádzala, je skutočnosťou, že ochrana zo strany trestného súdu pre ňu neprichádzala do úvahy, pretože aj sama uviedla, že *„sa pred trestný súd vôbec nedostala a nebola... stranou v trestnom konaní“*.

Sťažovateľkou namietaný zásah do označených práv spočíval podľa jej slov v nezákonnom odpočúvaní jej telefonickej komunikácie a nezákonnom zaznamenávaní SMS z telefónneho čísla vedeného na jej meno.

Vychádzajúc z podstaty sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich práv nezákonným postupom orgánu štátu, je ústavný súd toho názoru, že ich ochrany sa mohla domáhať v rámci občianskeho súdneho konania použitím dostupných prostriedkov nápravy, napríklad žalobou o ochranu osobnosti podľa § 11 a nas. zákona č. 40/1964

Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, prípadne v rámci iného vhodného konania.

Jedine v prípade, ak by všeobecné súdy odmietli v jej veci konať, by do úvahy prichádzalo konanie o ústavnej sťažnosti. Zo sťažnosti sťažovateľky ani z jej príloh však nevyplýva, že by sa potom, čo sa od manžela dozvedela o nezákonom odpočúvaní svojho telefónu (24. augusta 2012), bola vôbec pokúsila o ochranu svojich práv v občianskoprávnom konaní na základe dostupného procesného prostriedku, ale obrátila sa so sťažnosťou priamo na ústavný súd (5. októbra 2012).

Keďže sťažovateľka nevyčerpala v systéme všeobecného súdnictva žiadne prostriedky na ochranu svojich základných práv a keďže v súlade s princípom subsidiarity sú právomoci ústavného súdu v konaní o ústavných sťažnostiach dané len vtedy, keď o nich nerozhoduje iný súd, bolo potrebné jej sťažnosť po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Pretože sťažnosť bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších požiadavkách sťažovateľky, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhoveniu sťažnosti vo vzťahu k vysloveniu porušenia základného práva alebo slobody.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2013